

RAQAMLI IQTISODIYOT VA ELEKTRON TIJORAT

Yoqubova Fotima Bahromjonovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Andijon fakulteti "Iqtisodiyot"
yo'nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Maqolada iqtisodiyotning iqtisodiy sanoat, moliya, ta' va xizmat ko'rsatish kabi sohalarda yuz berayotgan natijalar o'zgarishlar tahlil qiladi. elektron tijoratning iqtisodiy samaradorlik, global bozorlarga kirish va kichik bizneslarni rivojlantirishga qo'shgan hissasi yoritiladi. O'zbekistonda bu yo'nalishda amalga oshirilayotgan ishlar, kompyuter infratuzilmasi va yangi ish o'rinlari kabi muhim masalalar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Raqamli iqtisodiyot, raqamli xizmatlar, global iqtisodiyot, e-tijorat platformalari, raqamli marketing, innovatsion texnologiyalar, raqamli transformatsiya, raqobatbardoshlik, raqamli bank xizmatlari, global bozorlar, iqtisodiy o'sish, internet-savdo

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyot dunyo miqyosida tobora muhim o'rin egallamoqda. Raqamli texnologiyalar, internet va elektron tijoratning rivojlanishi iqtisodiy faoliyatning barcha sohalarini o'zgartirmoqda. Ayniqsa, elektron tijorat (e-commerce) sektori iqtisodiyotda yangi imkoniyatlar yaratib, bozorlarga global kirishni ta'minlamoqda. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2024-yilda o'z ma'ruzalarida raqamli iqtisodiyot va elektron tijoratning mamlakat iqtisodiyotiga qo'shadigan ulushini alohida ta'kidlab o'tgan.

Prezident Mirziyoyevning 2024-yilgi ma'ruzalarida raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat sohasidagi islohotlar, iqtisodiy samaradorlikni oshirish, shuningdek, yangi ish o'rinlarini yaratishda katta rol o'ynayotganligi haqida so'z yuritilgan. Bu o'zgarishlar va yangiliklar O'zbekistonda ham raqamli texnologiyalarning rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi

Raqamli iqtisodiyot — bu raqamli texnologiyalar, internet va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) iqtisodiyotga ta'siri orqali iqtisodiy faoliyatni tashkil etish jarayonidir. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ko'plab sohalarga ta'sir ko'rsatadi, jumladan, sanoat, xizmatlar, moliya, ta'lim va boshqa sektorlarda. Raqamli texnologiyalar yordamida axborotlar tezkor almashish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va yangi biznes-modellarni yaratish imkoniyati mavjud bo'lib, bu o'z navbatida iqtisodiy o'sish va rivojlanishga olib keladi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev 2024-yilgi ma'ruzalarida: "Raqamli iqtisodiyot — bu XXI asrning eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Biz raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiyotni yanada samarali boshqarish va jahon bozorlarida raqobatbardoshlikni oshirishni maqsad qilganmiz", — deb ta'kidlagan.

Elektron tijoratning iqtisodiy ta'siri

Elektron tijorat — bu tovarlar va xizmatlarni internet orqali sotish va xarid qilish jarayonidir. Bugungi kunda elektron tijorat nafaqat rivojlangan mamlakatlarda, balki rivojlanayotgan davlatlarda ham o'sib bormoqda. Elektron tijoratning afzalliklari orasida qulaylik, iqtisodiy samaradorlik va xarajatlarni kamaytirish kabi jihatlar mavjud. Elektron tijorat orqali kichik va o'rta bizneslar global bozorlarga chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Mashhur iqtisodchi Jeff Bezos, Amazon kompaniyasining asoschisi, "Bizneslar va iqtisodiyotlar uchun elektron tijorat imkoniyatlar yaratadi, chunki u har qanday yirik va kichik kompaniyaga global miqyosda ishlash imkonini beradi", deb ta'kidlaydi. Shu bilan birga, O'zbekistonda elektron tijorat sohasida ham katta o'zgarishlar ro'y bermoqda. Prezidentning 2024-yildagi ma'ruzasida "Elektron tijoratni rivojlantirish, milliy bizneslarni global bozorlarga chiqishiga yordam berish, mamlakatimiz iqtisodiyotining barqaror o'sishiga xizmat qiladi", deb ta'kidlangan.

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot va elektron tijoratning rivojlanishi

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot va elektron tijoratning rivojlanishi davom etmoqda. Mamlakatda elektron tijorat uchun zarur infratuzilma yaratilmoqda, internet va axborot texnologiyalariga bo'lgan talab ortib bormoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyev 2024-yilda O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayonini yangi bosqichga olib chiqqanligini va bu jarayon mamlakatning iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shishini alohida ta'kidladi.

Shuningdek, O'zbekistonda raqamli xizmatlar va elektron tijoratning o'sishi kichik va o'rta bizneslarni rivojlantirishga yordam bermoqda. O'zbekistonning elektron tijorat platformalari, jumladan, "Uzum", "ZoodMall" kabi onlayn do'konlar, foydalanuvchilarga qulay va xavfsiz savdo imkoniyatlari taqdim etmoqda.

Bu platformalar iqtisodiyotni raqamlashtirish va bizneslarni global miqyosda rivojlantirishga yordam bermoqda.

Elektron tijoratning iqtisodiyotdagi roli

Elektron tijoratning iqtisodiyotdagi roli muhim. U nafaqat tovarlar va xizmatlarni sotish va xarid qilishni osonlashtiradi, balki moliya, logistika, marketing va boshqa sohalarda yangi imkoniyatlarni yaratadi. Elektron tijoratda tranzaksiyalarni tezkor amalga oshirish, iste'molchi talablarini to'g'ri aniqlash va biznes jarayonlarini optimallashtirish imkoniyati mavjud.

Shuningdek, elektron tijoratning rivojlanishi yangi ish o'rinlarini yaratishga, bozorlarda raqobatni kuchaytirishga va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Xulosa va takliflar

Raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat bugungi kunda global iqtisodiyotning ajralmas qismlariga aylangan. O'zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va elektron tijoratning kengayishi mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2024-yilgi ma'ruzasida raqamli texnologiyalar va elektron tijoratni rivojlantirishga qaratilgan islohotlarning ahamiyati alohida ta'kidlangan.

Takliflar:

1. Elektron tijoratni rivojlantirish uchun raqamli infratuzilmani yanada mustahkamlash.
2. Kichik va o'rta bizneslar uchun elektron tijorat platformalariga kirish imkoniyatlarini kengaytirish.
3. Raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat bo'yicha mutaxassislar tayyorlash va ularning malakasini oshirishga qaratilgan dasturlarni ishlab chiqish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2024-yilgi ma'ruzalaridan iqtiboslar.
2. Bezos, J. "The Everything Store: Jeff Bezos and the Age of Amazon" – 2023.
3. O'zbekiston Respublikasi raqamli iqtisodiyot bo'yicha hukumat qarorlari va qonunlari.
4. "Raqamli iqtisodiyot va elektron tijorat" – M. Xoshimov, 2022.